Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 29. aprila 2015*

„Konkurenca — Trg metakrilatov — Globe — Solidarna odgovornost matičnih družb in hčerinske družbe za kršitev hčerinske družbe — Takojšnje in celotno plačilo globe s strani hčerinske družbe — Znižanje zneska globe hčerinske družbe po sodbi Splošnega sodišča — Dopisi Komisije, s katerimi se od matičnih družb zahteva plačilo zneska, ki ga je Komisija vrnila hčerinski družbi, povišanega za zamudne obresti — Ničnostna tožba — Izpodbojni akt — Dopustnost — Zamudne obresti“

V zadevi T-470/11,

Total SA s sedežem v Courbevoieju (Francija),

Elf Aquitaine SA s sedežem v Courbevoieju (Francija),

ki sta ju sprva zastopali A. Noël-Baron in É. Morgan de Rivery, nato Morgan de Rivery in E. Lagathu, odvetniki,

tožeče stranke,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopata B. Mongin in V. Bottka, zastopnika,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti dopisov Komisije BUDG/DGA/C4/BM/s746396 z dne 24. junija 2011 in BUDG/DGA/C4/BM/s812886 z dne 8. julija 2011 ali, podredno, za znižanje zahtevanih zneskov ali, bolj podredno, za odpis zamudnih obresti v višini 31 312 114,58 EUR, zahtevanih od družbe Elf Aquitaine, za plačilo katerih je družba Total solidarno odgovorna v višini 19 191 296,03 EUR,

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Prek, predsednik, I. Labucka (poročevalka), sodnica, in V. Kreuschitz, sodnik,

sodna tajnica: S. Bukšek Tomac, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 3. oktobra 2014

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

Predmet tožbe

1 Predmet tožbe je predlog za razglasitev ničnosti dopisov Komisije BUDG/DGA/C4/BM/s746396 z dne 24. junija 2011 (v nadaljevanju: dopis z dne 24. junija 2011) in BUDG/DGA/C4/BM/s812886 z dne 8. julija 2011 (v nadaljevanju: dopis z dne 8. julija 2011, in skupaj: izpodbijana dopisa).

Dejansko stanje

2 Z Odločbo Komisije C(2006) 2098 final z dne 31. maja 2006 v zvezi s postopkom uporabe člena 81 ES in člena 53 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) (zadeva COMP/F/38.645 – Metakrilati) (v nadaljevanju: odločba o metakrilatih) je Komisija Evropskih skupnosti obsodila družbo Arkema SA in njeni hčerinski družbi Altuglas International SA in Altumax Europe SAS (v nadaljevanju: skupaj: Arkema) na solidarno plačilo globe v višini 219.131.250 EUR zaradi sodelovanja v kartelu (v nadaljevanju: prvotna globa).

3 Tožeči stranki, družbi Total SA in Elf Aquitaine SA, ki sta bili v obdobju kršitve, ugotovljenem v odločbi o metakrilatih, matični družbi družbe Arkema, sta bili solidarno odgovorni za plačilo prvotne globe v višini 181.350.000 EUR oziroma 140.400.000 EUR.

4 Družba Arkema je 7. septembra 2006 plačala prvotno globo v celoti in nato tako kot tožeči stranki vzporedno in samostojno vložila tožbo zoper odločbo o metakrilatih (v nadaljevanju: sodni postopek o metakrilatih).

Sodni postopek o metakrilatih pred Splošnim sodiščem

5 Tožeči stranki in družba Arkema so 4. in 10. avgusta 2006 vložile ničnostni tožbi zoper odločbo o metakrilatih.

6 Tožeči stranki sta v zadevi T-206/06 primarno predlagali, naj se odločba o metakrilatih razglasi za nično.

7 Tožeči stranki sta v okviru te zadeve podredno predlagali tudi znižanje zneska prvotne globe, ki je bila solidarno naložena družbi Arkema in njima.

8 Komisija je 24. julija 2008 družbi Arkema poslala dopis, v katerem jo je pozvala, naj potrdi, da je bilo njeno plačilo z dne 7. septembra 2006 izvedeno „v imenu vseh skupno in solidarno odgovornih dolžnikov“, hkrati pa je pojasnila, na eni strani, da „če to ne bo potrjeno in če bo odločba [o metakrilatih] razglašena za nično v zvezi s podjetjem, v imenu katerega je bilo plačilo izvedeno“, „bo povrnila znesek 219.131.250 EUR z obrestmi“, na drugi strani pa, da „če bo Sodišče potrdilo celotni ali delni znesek globe v zvezi s katerim koli izmed drugih solidarnih dolžnikov“, „bo od tega dolžnika zahtevala celoten preostali dolgovani znesek, povečan za zamudne obresti po stopnji 6,09 %“.

9 Družba Arkema je v dopisu z dne 25. septembra 2008 Komisijo obvestila, da je znesek 219.131.250 EUR plačala „kot solidarna sodolžnica in da so s tem plačilom do Komisije v celoti poravnane zahteve, ki jih ima tako do družbe Arkema kot do vseh solidarnih sodolžnikov“. Družba Arkema je v tem okviru „obžalovala, da Komisiji ne more dovoliti, da zadrži kakršen koli znesek v primeru, da bi njena tožba pred sodiščem Skupnosti uspela“.

10 Komisija je 24. novembra 2008 tožečima strankama poslala dopis, v katerem ju je obvestila med drugim o dopisu družbe Arkema z dne 25. septembra 2008 in o tem, da je družba Arkema zavrnila izpolnitev izjave o skupnem plačilu, ki ji jo je predložila Komisija.

11 Tožba tožečih strank je bila zavrnjena s sodbo z dne 7. junija 2011, Total in Elf Aquitaine/Komisija (T-206/06, v nadaljevanju: sodba Total in Elf Aquitaine, EU:T:2011:250).

12 Nasprotno pa je bilo tožbi, ki jo je družba Arkema ločeno vložila zoper odločbo o metakrilatih, delno ugodeno s sodbo z dne 7. junija 2011, Arkema France in drugi/Komisija (T-217/06, ZOdl., v nadaljevanju: sodba Arkema, EU:T:2011:251), saj je bil znesek globe, naložene družbi Arkema, znižan na 113.343.750 EUR.

13 Splošno sodišče je v zgoraj v točki 12 navedeni sodbi Arkema (EU:T:2011:251) menilo, da je treba v okviru izvajanja njegove neomejene pristojnosti znižati povišanje globe, ki je bilo v odločbi o metakrilatih uporabljeno za družbo Arkema zaradi odvračalnega učinka, ob upoštevanju dejstva, da je na dan naložitve globe tožeči stranki nista več nadzirali (zgoraj v točki 12 navedena sodba Arkema, EU:T:2011:251, točki 338 in 339).

14 Zoper zgoraj v točki 12 navedeno sodbo Arkema (EU:T:2011:251) ni bila vložena pritožba, tako da je ta postala pravnomočna.

15 Komisija je družbi Arkema z datumom valute 5. julij 2011 povrnila znesek 119 247 033,72 EUR (105.787.500 EUR glavnice, povečane za 13 459 533,72 EUR obresti).

Izpodbijana dopisa

Dopis z dne 24. junija 2011

16 Komisija je v dopisu z dne 24. junija 2011 tožeči stranki obvestila, da bo „za izvršitev sodbe [Arkema] družbi Arkema povrnila znesek, ki ustreza znižanju globe, ki ga je določilo Splošno sodišče“.

17 Komisija je v istem dopisu z dne 24. junija 2011 od tožečih strank zahtevala tudi, naj „vzporedno, in če pri Sodišču vložita pritožbo zoper sodbo [Total in Elf Aquitaine], plačata preostali dolgovani znesek, povečan za zamudne obresti po stopnji 6,09 % od 8. septembra 2006“, in sicer znesek 68.006.250 EUR, za plačilo katerega je družba Total „skupno in solidarno“ odgovorna v višini 27.056.250 EUR, povečan za zamudne obresti, torej skupni znesek 88 135 466,52 EUR.

18 Tožeči stranki sta v dopisu z dne 29. junija 2011, poslanem Komisiji, v bistvu trdili, da so od 7. septembra 2006 do Komisije „v celoti poravnane vse zahteve“, in Komisiji postavili več vprašanj, da bi dobili pojasnila glede več točk dopisa z dne 24. junija 2011.

Dopis z dne 8. julija 2011

19 Komisija je v dopisu z dne 8. julija 2011 med drugim odgovorila, da se „v nasprotju z razumevanjem [tožečih strank] nikakor ne bi odpovedala izterjavi dolgovanih zneskov, če bi se [tožeči stranki] odpovedali vložitvi pritožbe pri Sodišču“, hkrati pa je pojasnila, da „odgovornost [tožečih strank] ni prenehala z zadržanjem zneskov, določenih v sodbi [Arkema], ki jih je plačala družba Arkema“.

20 Komisija je v istem dopisu z dne 8. julija 2011 priznala, da se je zmotila glede zneska, ki ga je hotela zahtevati, ter pojasnila, da znesek, ki ga družba Elf Aquitaine dolguje za izvršitev odločbe o metakrilatih ter zgoraj v točki 11 navedene sodbe Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250) in zgoraj

v točki 12 navedene sodbe Arkema (EU:T:2011:251), znaša 137 099 614,58 EUR, vključno z zamudnimi obrestmi v višini 31 312 114,58 EUR (v nadaljevanju: zamudne obresti), za plačilo katerega je družba Total solidarno odgovorna v višini 84 028 796,03 EUR.

21 Komisija je v dopisu z dne 8. julija 2011 pojasnila še to, da če bi tožeči stranki vložili pritožbo zoper zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), bi lahko namesto plačila globe zagotovili bančno garancijo.

22 Tožeči stranki sta 18. julija 2011 Komisiji plačali znesek, zahtevan v dopisu z dne 8. julija 2011, to je 137 099 614,58 EUR.

Sodni postopek o metakrilatih pred Sodiščem na podlagi pritožbe

23 Tožeči stranki sta 10. avgusta 2011 vložili pritožbo zoper zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250).

24 Tožeči stranki sta v okviru pritožbe Sodišču predlagali, naj:

— „primarno, razveljavi sodbo [Total in Elf Aquitaine], ugodi predlogom, vloženim na prvi stopnji pred Splošnim sodiščem, in posledično razglasi ničnost [odločbe o metakrilatih];

— podredno, spremeni globi, solidarno naloženi družbama Elf Aquitaine in Total, […] ter zniža ti solidarni globi na 75.562.500 EUR za Elf Aquitaine, in 58.500.000 EUR za Total;

— bolj podredno, spremeni globi, solidarno naloženi družbama Elf Aquitaine in Total […], v obsegu, ki se bo Sodišču zdel primeren;

— zelo podredno, družbi Elf Aquitaine in Total oprosti plačila zamudnih obresti, ki bi lahko tekle od dneva izdaje [odločbe o metakrilatih] do dneva izdaje sodbe Arkema;

[…]“

25 Pritožba je bila zavrnjena s sklepom z dne 7. februarja 2012, Total in Elf Aquitaine/Komisija (C-421/11 P, v nadaljevanju: sklep Sodišča, EU:C:2012:60), ker je Sodišče zavrnilo vse predloge tožečih strank.

26 Sodišče je v zvezi s predlogi, ki so bili podani podredno in so se nanašali na delno razveljavitev zgoraj v točki 11 navedene sodbe Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), sklenilo:

„78 Trditve [pritožnic] je treba zavrniti kot očitno neutemeljene, ker z njimi ni mogoče ovreči sklepa Splošnega sodišča […], v skladu s katerim dejstvo, da je družba Arkema zapustila skupino [pritožnic] po zadevnem obdobju kršitve, vendar pred sprejetjem odločbe [o metakrilatih], ne more vplivati na uporabo množitelja za druge družbe te skupine, med katerimi sta med drugim pritožnici. Splošno sodišče je do tega sklepa prišlo zato, ker prodaja družbe Arkema, katere promet je leta 2005 znašal približno 5,7 milijarde EUR, ni mogla povzročiti takega znatnega zmanjšanja prometa skupine [pritožnic], ki ga je Komisija upoštevala za določitev množitelja 3, in sicer približno 143 milijarde EUR v istem letu, da bi bil ta množitelj neupravičen v zvezi s [pritožnicama].

[…]

81 […] ugotoviti je treba, da trditve pritožnic v zvezi s kršitvijo ‚nedeljivosti globe' in potrebo, da se v njuno korist razširi rešitev, ki jo je Splošno sodišče sprejelo v [sodbi Arkema], izhajajo iz tega, da pritožnici napačno razumeta tako materialno pravo kot procesno pravo.

82 Namreč, na eni strani, ker je cilj množitelja zaradi odvračalnega učinka zagotoviti, da glede na velikost in finančno zmogljivost zadevnega podjetja sankcija ne postane zanemarljiva, je jasno, da je ta cilj po prodaji družbe Arkema ostal veljaven tako za pritožnici kot za družbo Arkema. Ker pa je bila zadnjenavedena družba veliko manjša od pritožnic in ker ob sprejetju odločbe [o metakrilatih] ni bila več del skupine [pritožnic], se velikost te skupine ni mogla upoštevati za določitev množitelja zaradi odvračalnega učinka za potrebe izračuna globe, naložene družbi Arkema. Ta objektivna razlika med družbo Arkema in pritožnicama je vsekakor upravičila uporabo drugačnega množitelja za pritožnici.

83 Na drugi strani, v obravnavanem primeru ni nobenega razloga, ki bi utemeljeval razširitev pravnomočnosti sodbe [Arkema] na pritožnici. Množitelja, uporabljena za pritožnici in družbo Arkema, sta namreč različna. Zgolj okoliščina, da so te družbe morale plačati globo, za katero so bile [solidarno] odgovorne, ne more biti element, ki utemeljuje razširitev pravnomočnosti. V zvezi s tem je dovolj navesti, da je – kot je Komisija pojasnila v dopisu z dne 8. julija 2011 […] – ob znižanju globe, naložene družbi Arkema na podlagi [sodbe Arkema], znesek globe, naložen pritožnicama, ostal nespremenjen […]“

27 Sodišče je v zvezi s predlogi, ki so bili podani bolj podredno in so se nanašali na znižanje zneska globe, sklenilo:

„86 […] je treba spomniti, da je Splošno sodišče že odločalo o predlogu za znižanje zneska globe, naložene pritožnicama, in da je po preučitvi njunih trditev in izvajanju neomejene pristojnosti odločilo, da te trditve ne upravičujejo takega znižanja.

87 Sodišču pa pri odločanju o pritožbi ni treba iz razlogov pravičnosti s svojo presojo nadomestiti presojo Splošnega sodišča, ki pri izvajanju svoje neomejene sodne pristojnosti odloča o višini glob, naloženih podjetjem zaradi kršenja pravil prava Unije […]“

28 Sodišče je v zvezi s predlogi, ki so bili podani podredno in so se nanašali na oprostitev plačila zamudnih obresti, sklenilo:

„89 Ta predlog je treba zavreči kot očitno nedopusten, ker je podan ne zoper sodbo [Total in Elf Aquitaine], ampak zoper dopis Komisije [z dne 8. julija 2011], ki je sicer predmet tožbe, ki sta jo pritožnici vložili pri Splošnem sodišču in je bila v sodnem tajništvu tega sodišča vpisana pod številko T-470/11.“

Postopek in predlogi strank

29 Tožeči stranki sta 1. septembra 2011 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložili to tožbo.

30 Komisija je z vlogo, ki je v sodno tajništvo Splošnega sodišča prispela 17. novembra 2011, vložila ugovor nedopustnosti v skladu s členom 114 Poslovnika Splošnega sodišča.

31 Tožeči stranki sta stališča do tega ugovora predložili 3. januarja 2012.

32 Stranke so bile 30. marca 2012 v okviru ukrepov procesnega vodstva povabljene k predložitvi stališč glede vpliva, ki ga ima v tej zadevi zgoraj v točki 25 navedeni sklep Sodišča (EU:C:2012:60) na splošno in posebej v zvezi z obveznostjo plačila preostalega zneska prvotne globe s strani tožečih strank, kar zadeva na eni strani glavnico in na drugi strani zamudne obresti.

33 Stranke so stališča v zvezi s tem predložile v predpisanih rokih.

34 Splošno sodišče je s sklepom z dne 21. junija 2012 odločilo, da odločanje o ugovoru nedopustnosti pridrži za končno odločbo.

35 Komisija je 19. septembra 2012 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila odgovor na tožbo.

36 Sodno tajništvo Splošnega sodišča je z dopisom z dne 28. septembra 2012 tožečima strankama vročilo odgovor Komisije na tožbo in jima sporočilo, da Splošno sodišče meni, da glede na stanje zadeve druga izmenjava pisnih vlog ni potrebna pred začetkom ustnega postopka, razen če stranke vložijo nasproten in obrazložen predlog.

37 Tožeči stranki sta v dopisu z dne 4. oktobra 2012, vloženem v sodnem tajništvu Splošnega sodišča, to sodišče na podlagi člena 47(1) Poslovnika zaprosili, naj jima dovoli vložitev replike.

38 Splošno sodišče je z odločbo z dne 12. oktobra 2012 temu predlogu ugodilo.

39 Tožeči stranki sta repliko vložili 23. novembra 2012.

40 Komisija je dupliko vložila 20. decembra 2012.

41 S sklepom predsednika tretjega senata Splošnega sodišča z dne 19. junija 2013 je bilo na podlagi člena 77(d) Poslovnika po opredelitvi strank odločeno, da se postopek prekine do izdaje odločbe Sodišča, s katero se bo končal postopek v zadevi C-231/11 P.

42 Po spremembi senatov Splošnega sodišča je bil sodnik poročevalec razporejen v četrti senat, ki mu je bila zato dodeljena tudi ta zadeva.

43 Sodišče je 10. aprila 2014 izdalo sodbo Komisija/Siemens Österreich in drugi ter Siemens Transmission & Distribution in drugi/Komisija (od C-231/11 P do C-233/11 P, ZOdl., v nadaljevanju: sodba Siemens, EU:C:2014:256).

44 Sodišče je isti dan izdalo sodbo Areva in drugi/Komisija (C-247/11 P in C-253/11 P, ZOdl., v nadaljevanju: sodba Areva, EU:C:2014:257).

45 Splošno sodišče je na podlagi poročila sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni postopek, in v okviru ukrepov procesnega vodstva pozvalo stranke, naj predložijo stališča glede vpliva, ki ga imata na to zadevo zgoraj v točki 43 navedena sodba Siemens (EU:C:2014:256) in zgoraj v točki 44 navedena sodba Areva (EU:C:2014:257).

46 Stranke so v predpisanih rokih predložile stališča glede vpliva, ki ga imata na to zadevo zgoraj v točki 43 navedena sodba Siemens (EU:C:2014:256) in zgoraj v točki 44 navedena sodba Areva (EU:C:2014:257).

47 Stranke sta na obravnavi 3. oktobra 2014 podali ustne navedbe in odgovorili na ustna vprašanja Splošnega sodišča.

48 Tožeči stranki Splošnemu sodišču predlagata, naj:

— ugotovi dopustnost tožbe;

— meritorno in primarno razglasi izpodbijana dopisa za nična;

— meritorno in podredno zniža znesek, ki ga je Komisija zahtevala v dopisu z dne 8. julija 2011, ali vsaj odpiše zamudne obresti v višini 31 312 114,58 EUR, zahtevane od družbe Elf Aquitaine, za plačilo katerih je družba Total solidarno odgovorna v višini 19 191 296,03 EUR;

— v vsakem primeru Komisiji naloži plačilo stroškov.

49 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— tožbo zavrže kot nedopustno;

— podredno, tožbo zavrne kot neutemeljeno;

— v vsakem primeru tožečima strankama naloži plačilo stroškov.

Pravo

50 Tožeči stranki s to tožbo predlagata, primarno, naj se izpodbijana dopisa razglasita za nična, podredno, naj se znižajo v njiju zahtevani zneski in, bolj podredno, naj se odpravijo v njiju zahtevane obresti.

51 Komisija se sklicuje na nedopustnost tožbe.

Dopustnost

Trditve strank

– Trditve Komisije

52 Komisija trdi, da je tožba nedopustna, prvič, ker se nanaša na neizpodbojna akta, in drugič, ker je bila vložena v času, ko se je pred Sodiščem obravnavala pritožba, ki sta jo tožeči stranki vložili zoper zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250). V vsakem primeru naj bi bila tožba brezpredmetna.

53 Prvič, Komisija trdi, da izpodbijana akta nimata zavezujočih pravnih učinkov, ki bi lahko vplivali na tožeči stranki, s tem ko bi bistveno spremenili njune interese, tako da nista odločbi, zoper kateri je mogoče vložiti ničnostno tožbo na podlagi člena 263 PDEU.

54 Obveznost plačila, naložena tožečima strankama, naj bi izhajala le iz odločbe o metakrilatih, kot jo je Splošno sodišče razložilo v zgoraj v točki 11 navedeni sodbi Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), saj zgoraj v točki 12 navedena sodba Arkema (EU:T:2011:251) ne more vplivati na znesek, ki ga morata plačati tožeči stranki.

55 Izpodbijana dopisa naj bi bila le zahtevka za plačilo zneska, dolgovanega na podlagi odločbe o metakrilatih, in naj ne bi imela drugih pravnih učinkov, kot so ti, ki izhajajo iz navedene odločbe. Ta dopisa naj bi bila le izvedbena ukrepa in naj ne bi dokončno določala stališča Komisije, tako da naj ne bi vplivala na interese tožečih strank. Bila naj bi neločljivo povezana z odločbo o metakrilatih, katere izvršitev naj bi pripravljala.

56 Vsebina izpodbijanih dopisov naj bi skupaj z njuno naravo dokazovala, da nimata zavezujočih pravnih učinkov, saj je bil dopis z dne 24. junija 2011 nujno začasen, medtem ko je bilo v dopisu z dne 8. julija 2011 tožečima strankama predlagano, naj pridobita bančno garancijo, če načrtujeta pritožbo, ta možnost pa je po mnenju Komisije v nasprotju z ukrepi prisilne izvršbe.

57 Drugič, Komisija trdi, da tožeči stranki izpodbijata znesek, dolgovan na podlagi odločbe o metakrilatih, kot jo Splošno sodišče razlaga v zgoraj v točki 11 navedeni sodbi Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), tako da sta morali v tem smislu vložiti pritožbo zoper zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), kar sta tudi storili. Vendar Komisija ugotavlja, da sta tožeči stranki v pritožbi trdili, da ne moreta „biti zavezani za kakršno koli plačilo preostalega dolgovanega zneska, ker je treba pravnomočnost sodbe Arkema razširiti na pritožnici“.

58 Komisija zato meni, da če bi Splošno sodišče menilo, da tožeči stranki tožbo v tej zadevi vlagata zoper odločbo o metakrilatih ali celo zoper zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), bi bilo treba ugotoviti, da je tožba nedopustna zaradi litispendence.

59 Tretjič, Komisija meni, da je tožba v vsakem primeru brezpredmetna, ker se prek izpodbijanih dopisov nanaša na akta, ki ju je mogoče izpodbijati ločeno, in sicer na odločbo o metakrilatih in zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), katere učinki se ne bi spremenili z morebitno razglasitvijo ničnosti izpodbijanih dopisov. Tako naj tožeči stranki ne bi imeli nobenega interesa za razglasitev ničnosti navedenih dopisov in naj bi dejansko predlagali le spremembo zneska globe.

60 Četrtič, Komisija je v odgovoru na vprašanje Splošnega sodišča glede vpliva zgoraj v točki 25 navedenega sklepa Sodišča (EU:C:2012:60) na to zadevo vztrajala, da je namen te tožbe izpodbijati znesek globe, določene v odločbi o metakrilatih, medtem ko tega zneska ni več mogoče izpodbijati, ker so bila pravna sredstva zoper navedeno odločbo izčrpana po izdaji zgoraj v točki 25 navedenega sklepa Sodišča (EU:C:2012:60), tako da tožeči stranki nimata pravnega interesa za vložitev tožbe zoper izpodbijana dopisa, ki sta le ukrepa za izvršitev odločbe, ki je zdaj postala dokončna.

61 Kar zadeva dopustnost tožbe v delu, ki se nanaša na obresti, Komisija meni, da točka 89 zgoraj v točki 25 navedenega sklepa Sodišča (EU:C:2012:60), citirana v točki 28 zgoraj, ne sproža dvoma o utemeljenosti njenega ugovora, ker je ta del predloga neločljivo povezan z glavnim predlogom.

62 Vsekakor naj bi bil očitek, ki se nanaša na nezakonitost zamudnih obresti, izražen šele v fazi stališč glede ugovora nedopustnosti, in ne v tožbi, tako da naj bi bil navedeni očitek nedopusten.

– Trditve tožečih strank

63 Tožeči stranki v stališčih glede ugovora nedopustnosti, ki ga je podala Komisija, trdita, da sta izpodbijana dopisa „dodatek“ k odločbi o metakrilatih, kot je razložena v zgoraj v točki 12 navedeni sodbi Arkema (EU:T:2011:251) in zgoraj v točki 11 navedeni sodbi Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), ter da so jima v vsakem primeru naložene „nezakonite“ obresti.

64 Prvič, izpodbijana dopisa naj bi presegala odločbo o metakrilatih, ker je z njima tožečima strankama naložena lastna globa, medtem ko jima je z navedeno odločbo naloženo le solidarno plačilo zaradi kršitve družbe Arkema in je ta 7. septembra 2006 plačala celotni znesek, tako da naj Komisija na podlagi solidarne odgovornosti od tožečih strank ne bi mogla zahtevati nikakršnega plačila.

65 Komisija naj bi morala po zgoraj v točki 12 navedeni sodbi Arkema (EU:T:2011:251) in zgoraj v točki 11 navedeni sodbi Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250) ne le družbi Arkema vrniti preveč prejeti znesek, ampak naj bi morala tudi zagotoviti, da na podlagi pasivne solidarnosti odgovornost tožečih strank ne bi presegla odgovornosti njunih hčerinskih družb.

66 Komisija naj bi z izpodbijanima dopisoma, s katerima je podaljšala dopisovanje z družbo Arkema, namerno želela obiti meje pasivne solidarnosti in zvišati znesek globe, naložene tožečima strankama, kot izhaja iz odločbe o metakrilatih in zgoraj v točki 12 navedene sodbe Arkema (EU:T:2011:251). S tem, da Komisija od tožečih strank zahteva plačilo preostalega zneska globe na podlagi zgoraj

v točki 12 navedene sodbe Arkema (EU:T:2011:251), naj bi odpravila posledice te sodbe za znesek globe, zaradi česar bi lahko dobila globo, katere znesek bi zaradi zahtevanih obresti presegal znesek, naložen v odločbi o metakrilatih.

67 Drugič, tožeči stranki se v zvezi z zamudnimi obrestmi, ki jih zahteva Komisija, sklicujeta na neobstoj pravne podlage in neobstoj vsakršne kršitve, ker niti družba Arkema leta 2008 niti onidve leta 2011 niso zamujale pri plačilu.

68 Tretjič, tožeči stranki na eni strani zavračata ugovor litispendence, ki ga je podala Komisija, ker se tožba v tej zadevi ne nanaša na zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), ampak na izpodbijana dopisa, ki sta „dodatek“ k odločbi o metakrilatih, ter iz istih razlogov temelji na ločenih tožbenih razlogih.

69 Na drugi strani tožeči stranki zavračata tudi trditev Komisije, ki se nanaša na brezpredmetnost tožbe, pri čemer se opirata na dejstvo, da sta izpodbijana dopisa „dodatek“ k odločbi o metakrilatih tako v zvezi z zneskom, zahtevanim na podlagi glavnice, s katerim se solidarna globa spreminja v lastno globo, kot v zvezi z zamudnimi obrestmi. Tožeči stranki in družba Arkema naj bi morali na podlagi izpodbijanih dopisov plačati globo v precej višjem znesku, kot jim je bila naložena z odločbo o metakrilatih.

70 Četrtič, tožeči stranki v odgovoru na vprašanje Splošnega sodišča glede vpliva zgoraj v točki 25 navedenega sklepa Sodišča (EU:C:2012:60) na to zadevo trdita, da mora Splošno sodišče preučiti zakonitost naložitve drugačne globe z vidika izpodbijanih dopisov, na katera nikakor ne vpliva izrek zgoraj v točki 25 navedenega sklepa Sodišča (EU:C:2012:60).

71 Tožeči stranki v istem odgovoru v zvezi z dopustnostjo tožbe v delu, ki se nanaša na zamudne obresti, menita, da so navedene zahtevane obresti nezakonite in kaznovalne.

Presoja Splošnega sodišča

72 Komisija v ugovoru izpodbija dopustnost tožbe.

73 V zvezi s tem je treba uvodoma spomniti, da na podlagi ustaljene sodne prakse le ukrepi, ki povzročijo zavezujoče pravne učinke, ki lahko vplivajo na interese tožeče stranke, tako da bistveno spremenijo njen pravni položaj, pomenijo akte, ki so lahko predmet ničnostne tožbe v smislu člena 263 PDEU (glej po analogiji sodbi z dne 11. novembra 1981, IBM/Komisija, 60/81, Recueil, EU:C:1981:264, točka 9, in z dne 6. decembra 2007, Komisija/Ferriere Nord, C-516/06 P, ZOdl., EU:C:2007:763, točka 27).

74 Iz ustaljene sodne prakse prav tako izhaja, da je treba preučiti vsebino ukrepa, za katerega se zahteva razglasitev ničnosti, da bi se ugotovilo, ali je ta ukrep lahko predmet ničnostne tožbe, ker je oblika, v kateri je bil sprejet, glede tega načeloma nepomembna (zgoraj v točki 73 navedena sodba IBM/Komisija, EU:C:1981:264, točka 9, ter sodbi z dne 17. julija 2008, Athinaïki Techniki/Komisija, C-521/06 P, ZOdl., EU:C:2008:422, točki 42 in 43, in z dne 17. aprila 2008, Cestas/Komisija, T-260/04, ZOdl., EU:T:2008:115, točka 68).

75 V obravnavani zadevi je zato treba ugotoviti, ali je Komisija z izpodbijanima dopisoma sprejela akt, ki ima zavezujoče pravne učinke, ki lahko vplivajo na interese tožečih strank, s tem ko bistveno spreminjajo njun pravni položaj v smislu člena 263 PDEU.

76 Po mnenju Komisije v tem primeru ni tako, saj je izpodbijani akt v bistvu le začasni ukrep za izvršitev odločbe o metakrilatih na podlagi zgoraj v točki 12 navedene sodbe Akrema (EU:T:2011:251), medtem ko tožeči stranki izpodbijata navedeno odločbo ali zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), da bi dosegli znižanje zneska njune globe.

77 Tožeči stranki trdita nasprotno, ko v bistvu navajata, da izpodbijani akt razkriva nov element, ki ni razviden iz odločbe o metakrilatih, in sicer da morata plačati delež globe, ki jima je bila naložena solidarno z družbo Arkema, skupaj z zamudnimi obrestmi, v znesku, ki je višji od zneska, naloženega v navedeni odločbi, in zneska, ki ga je nazadnje plačala družba Arkema, čeprav je družba Arkema globo takoj plačala v celoti in neodvisno od zgoraj v točki 12 navedene sodbe Arkema (EU:T:2011:251), s katero je bil znesek globe znižan.

78 Prvič, v zvezi s tem je treba zavrniti trditev Komisije, v skladu s katero je v bistvu z zgoraj v točki 25 navedenim sklepom Sodišča (EU:C:2012:60) odločba o metakrilatih postala dokončna za tožeči stranki, tako da nimata več pravnega interesa v obravnavani zadevi.

79 Seveda sta tožeči stranki v okviru pritožbe, ki je pripeljala do izdaje navedenega sklepa, izčrpali pravna sredstva zoper odločbo o metakrilatih.

80 Vendar pa to ne spremeni dejstva, da na eni strani tožeči stranki v okviru tožbe v tej zadevi ne izpodbijata zakonitosti navedene odločbe, ampak izpodbijata zakonitost izpodbijanih dopisov, ter da je na drugi strani Sodišče v zgoraj v točki 25 navedenem sklepu (EU:C:2012:60) odločilo le o zakonitosti zgoraj v točki 11 navedene sodbe Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), ne pa o zakonitosti dopisov, ki se izpodbijajo v tej zadevi (glej v tem smislu zgoraj v točki 25 navedeni sklep Sodišča, EU:C:2012:60, točki 88 in 89).

81 Drugič, prav tako je treba zavrniti trditev Komisije, v skladu s katero sta izpodbijana dopisa začasna in pripravljalna akta.

82 Seveda iz sodne prakse izhaja, da so pri aktih ali odločbah, ki nastajajo v več fazah, zlasti po opravljenem notranjem postopku, izpodbojni akti načeloma samo ukrepi, ki dokončno določajo stališče institucije po koncu tega postopka, ne pa tudi vmesni ukrepi, katerih cilj je pripraviti končno odločbo (zgoraj v točki 73 navedena sodba IBM/Komisija, EU:C:1981:264, točka 10; sodba z dne 22. junija 2000, Nizozemska/Komisija, C-147/96, Recueil, EU:C:2000:335, točka 26, in zgoraj v točki 74 navedena sodba Athinaïki Techniki/Komisija, EU:C:2008:422, točki 42 in 43).

83 Vendar je treba v obravnavani zadevi ugotoviti, da je bilo z dopisom z dne 24. junija 2011, kakor je bil spremenjen z dopisom z dne 8. julija 2011, dokončno določeno stališče Komisije, ker je bilo izpodbijana dopisa mogoče prisilno izvršiti in ker bi ob morebitni zamudi pri izvršitvi začele teči zamudne obresti v breme tožečih strank, tako da sta navedena dopisa imela zavezujoče pravne učinke za tožeči stranki.

84 Poleg tega je treba ugotoviti, da izpodbijanima dopisoma ni sledil drug akt Komisije po izdaji zgoraj v točki 25 navedenega sklepa Sodišča (EU:C:2012:60).

85 Zaradi možnosti, ki jo je Komisija tožečima strankama predlagala v dopisu z dne 8. julija 2011, da pridobita bančno garancijo, če načrtujeta vložitev pritožbe, ta presoja ne more postati vprašljiva, razen če bi se štelo, da kadar je taka možnost ponujena naslovnikom odločb Komisije, v katerih ta ugotovi kršitev konkurenčnega prava Unije in naslovnikom naloži globo, so take odločbe začasni ali pripravljalni akti, ki jih zato ni mogoče izpodbijati na podlagi člena 263 PDEU.

86 Iz istega razloga dejstvo, da sta tožeči stranki vložili pritožbo zoper zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), prav tako ne more vplivati na izvršljivost izpodbijanih dopisov, ker je bila navedena pritožba vložena zoper zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), in ne zoper izpodbijana dopisa.

87 Poleg tega ni sporno, da sta bila izpodbijana dopisa sprejeta po odločbi o metakrilatih, tako da sta bila lahko zelo težko pripravljalna akta za sprejetje navedene odločbe.

88 To pa ne spremeni dejstva, da zavezujoči pravni učinki izpodbijanih dopisov sami po sebi ne morejo utemeljiti dopustnosti tožbe v tej zadevi.

89 Tretjič, preveriti je namreč treba, ali sta izpodbijana dopisa lahko vplivala na interese tožečih strank s tem, da sta bistveno spremenila njun pravni položaj v smislu člena 263 PDEU.

90 Za to je treba preveriti, ali sta izpodbijana dopisa lahko vplivala na interese tožečih strank s tem, da sta bistveno spremenila njun pravni položaj, kot je izhajal iz odločbe o metakrilatih.

91 V zvezi s tem ni sporno, da je Komisija v odločbi o metakrilatih družbi Arkema naložila globo v višini 219.131.250 EUR, od tega 140.400.000 EUR solidarno z družbo Total in 181.350.000 EUR solidarno z družbo Elf Aquitaine, ker je bila ugotovljena njuna odgovornost za storjeno kršitev.

92 Prav tako ni sporno, da je po odločbi o metakrilatih globo, ki je bila solidarno naložena družbi Arkema in tožečima strankama, takoj in v celoti plačala družba Arkema.

93 To ne spremeni dejstva, da je Komisija, kar zadeva znesek glavnice, ki ga je od tožečih strank zahtevala v izpodbijanih dopisih, v zvezi s tožečima strankama le izvršila odločbo o metakrilatih na podlagi zgoraj v točki 12 navedene sodbe Arkema (EU:T:2011:251) in zgoraj v točki 11 navedene sodbe Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250).

94 Kot je ugotovilo Sodišče, je namreč ob znižanju zneska globe, naložene družbi Arkema, določenem v zgoraj v točki 12 navedeni sodbi Arkema (EU:T:2011:251), znesek globe, naložene tožečima strankama v odločbi o metakrilatih, ostal nespremenjen (zgoraj v točki 25 navedeni sklep Sodišča, EU:C:2012:60, točka 83).

95 Zato vsaj kar zadeva znesek glavnice, ki je bil od tožečih strank zahtevan v izpodbijanih dopisih, ta dopisa nista vplivala na interese tožečih strank s tem, da bi bistveno spremenila njun pravni položaj v smislu člena 263 PDEU po sprejetju odločbe o metakrilatih.

96 Zato je treba tožbo zavreči kot nedopustno v delu, v katerem se predlaga razglasitev ničnosti izpodbijanih dopisov v zvezi z zneskom glavnice, zahtevanim od tožečih strank.

97 Ta presoja vseeno ne more povzročiti nedopustnosti tožbe v celoti, ker sta tožeči stranki predlagali tudi, naj se izpodbijana dopisa razglasita za nična v delu, v katerem je Komisija zahtevala plačilo zamudnih obresti.

98 V zvezi s tem je treba poudariti, da v nasprotju s trditvijo Komisije obveznost plačila zamudnih obresti nikakor ne izhaja iz odločbe o metakrilatih in zgoraj v točki 11 navedene sodbe Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), pa tudi ne iz zgoraj v točki 12 navedene sodbe Arkema (EU:T:2011:251), ker je družba Arkema takoj po sprejetju navedene odločbe plačala celotni znesek prvotne globe.

99 Na podlagi odločbe o metakrilatih, kot je bila spremenjena z zgoraj v točki 12 navedeno sodbo Arkema (EU:T:2011:251) in zgoraj v točki 11 navedeno sodbo Total in Elf Aquitaine (EU:T:2011:250), tožeči stranki zato nikakor nista bili dolžni plačati zamudnih obresti, tako da je izpodbijani akt res spremenil njun pravni položaj s tem, da je bil z njim povečan znesek, ki sta ga tožeči stranki dolgovali na podlagi odločbe o metakrilatih.

100 Komisija s trditvijo, ki se nanaša na zgoraj v točki 25 navedeni sklep Sodišča (EU:C:2012:60), ne more ovreči te presoje, ker je Sodišče v tem sklepu predlog za odpis obresti, ki sta ga tožeči stranki vložili v okviru pritožbe, zavrglo „kot očitno nedopusten, ker je [bil] podan ne zoper sodbo [Total in Elf Aquitaine], ampak zoper dopis Komisije, ki je sicer [bil] predmet tožbe [v navedeni zadevi]“ (zgoraj v točki 25 navedeni sklep Sodišča, EU:C:2012:60, točka 89).

101 Posledično je treba tožbo šteti za dopustno v delu, ki se nanaša na zamudne obresti, ki so bile od tožečih strank zahtevane v izpodbijanih dopisih.

Vsebinska preučitev

102 Ker je tožba dopustna le v delu, ki se nanaša na zamudne obresti, ki so bile od tožečih strank zahtevane v izpodbijanih dopisih, se lahko vsebinska analiza Splošnega sodišča nanaša le na navedene obresti.

Trditve strank

103 Tožeči stranki se v utemeljitev podredno podanega predloga za razglasitev ničnosti in v mejah pristojnosti Splošnega sodišča, ki se nanaša le na zamudne obresti, v bistvu sklicujeta na dejanske okoliščine zadeve in dejstvo, da je Komisija v celoti prejela glavnico, obresti in sadove kazni.

104 Tudi ob domnevi, da je lahko Komisija od njiju zahtevala plačilo zamudnih obresti, so te lahko tekle le po izdaji zgoraj v točki 12 navedene sodbe Arkema (EU:T:2011:251), ker bi sicer šlo za neupravičeno obogatitev Komisije. Tožeči stranki pa sta Komisiji brez zamude plačali dolgovano glavnico in obresti.

105 Komisija opozarja, prvič, da je v izpodbijanih dopisih zahtevala obresti le na preostale dolgovane zneske, in ne na zneske, ki jih je družba Arkema že dokončno plačala, in drugič, da je družbi Arkema vrnila preveč plačani znesek na podlagi zgoraj v točki 12 navedene sodbe Arkema (EU:T:2011:251), skupaj s pripadajočimi obrestmi.

106 Zaradi okoliščine, da je Komisija imela na voljo celoten znesek do izvršitve zgoraj v točki 12 navedene sodbe Arkema (EU:T:2011:251), naj tožeči stranki ne bi bili oproščeni obveznosti, da plačata zamudne obresti na zneske, ki so bili vrnjeni družbi Arkema.

Presoja Splošnega sodišča

107 Kar zadeva utemeljenost predlogov tožečih strank v zvezi z zamudnimi obrestmi, ki jih je Komisija zahtevala v izpodbijanih dopisih, je treba takoj zavrniti trditve, ki sta jih tožeči stranki navedli v pisanjih po vložitvi tožbe, zlasti trditve o nezakonitosti zamudnih obresti, navedene v stališčih glede ugovora nedopustnosti Komisije, ker so te trditve nedopustne na podlagi člena 21 Statuta Sodišča Evropske unije, ki se v skladu s členom 53, prvi odstavek, tega statuta uporablja za postopek pred Splošnim sodiščem, in tudi na podlagi člena 44(1)(c) Poslovnika Splošnega sodišča, ker niso navedene v tožbi (glej v tem smislu sklep z dne 14. februarja 2005, Ravailhe/Odbor regij, T-406/03, ZOdl. JU, EU:T:2005:40, točki 52 in 53 ter navedena sodna praksa; sodbo z dne 17. septembra 2007, Microsoft/Komisija, T-201/04, ZOdl., EU:T:2007:289, točka 94 in navedena sodna praksa, ter sklep z dne 27. marca 2009, Alves dos Santos/Komisija, T-184/08, EU:T:2009:87, točke od 18 do 21).

108 Spomniti je treba tudi, da iz sodne prakse izhaja, da se mora pri zamudnih obrestih upoštevati celotna nastala finančna izguba, vključno zaradi izgube vrednosti valute (glej v tem smislu sodbo z dne 8. novembra 2011, Idromacchine in drugi/Komisija, T-88/09, ZOdl., EU:T:2011:641, točka 77 in navedena sodna praksa).

109 Iz sodne prakse izhaja tudi, da pooblastilo, ki ga ima Komisija, zajema možnost določitve datuma zapadlosti glob, datuma, od katerega začnejo teči zamudne obresti, obrestne mere teh obresti in podrobnosti izvršitve njene odločbe, pri čemer lahko eventualno zahteva pridobitev bančne garancije, ki pokriva glavnico in obresti naloženih glob, ker če takega pooblastila ni, bi lahko podjetja imela korist od prepoznega plačila glob, s čimer bi se zmanjšal učinek sankcij, ki jih Komisija nalaga kot svojo nalogo, zagotoviti uporabo pravil o konkurenci (sodba z dne 14. julija 1995, CB/Komisija, T-275/94, Recueil, EU:T:1995:141, točki 47 in 48).

110 Enako je Splošno sodišče presodilo, da je obračunavanje zamudnih obresti od glob upravičeno, saj se prepreči onemogočenje polnega učinka Pogodbe z enostranskim ravnanjem podjetij, ki odlašajo plačilo glob, ki so jim bile naložene (zgoraj v točki 109 navedena sodba CB/Komisija, EU:T:1995:141, točka 48).

111 Iz tega sledi, da je na splošno edina naloga zamudnih obresti povrnitev škode zaradi zamude, ki jo je upnik utrpel v zvezi z izpolnitvijo obveznosti plačila, saj izguba denarnega zneska vedno pomeni škodo.

112 V obravnavani zadevi pa ni sporno, da je družba Arkema 7. septembra 2006 plačala celotni znesek prvotne globe, in to tudi v imenu tožečih strank, kot je razvidno iz dopisa družbe Arkema Komisiji z dne 25. septembra 2008.

113 V zvezi s tem Komisija ne more učinkovito trditi, da družba Arkema ni izpolnila izjave o skupnem plačilu, saj je v navedenem dopisu z dne 25. septembra 2008 jasno navedla, da so do Komisije „v celoti poravnane zahteve, ki jih ima […] do vseh solidarnih sodolžnikov“.

114 Prav tako ni sporno, da sta tožeči stranki zneske, zahtevane v izpodbijanih dopisih, plačali v rokih, ki jih je določila Komisija.

115 Tako v nobeni fazi okoliščin te zadeve ni bila ugotovljena kakršna koli zamuda pri plačilu s strani tožečih strank.

116 Zato Komisija od tožečih strank ni mogla upravičeno zahtevati zamudnih obresti na podlagi globe, naložene v odločbi o metakrilatih.

117 Glede na vse navedeno je treba izpodbijana dopisa razglasiti za nična v delu, v katerem Komisija od družbe Elf Aquitaine zahteva zamudne obresti v višini 31 312 114,58 EUR, za plačilo katerih je družba Total solidarno odgovorna v višini 19 191 296,03 EUR, in v preostalem tožbo zavrniti.

118 Posledično na eni strani ni treba odločiti o predlogu za spremembo v delu, ki se nanaša na obresti, zahtevane v izpodbijanih dopisih, na drugi strani pa je treba isti predlog zavrniti v delu, ki se nanaša na zahtevane zneske glavnice, ob upoštevanju preudarkov v točkah od 90 do 100 zgoraj.

Stroški

119 V skladu s členom 87(3) Poslovnika lahko Splošno sodišče odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka uspe samo deloma.

120 V obravnavani zadevi pa je Splošno sodišče delno ugodilo predlogom tožečih strank.

121 Glede na navedeno in glede na okoliščine te zadeve je treba odločiti, da Komisija nosi dve petini stroškov tožečih strank in tri petine svojih stroškov. Tožeči stranki pa nosita tri petine svojih stroškov in dve petini stroškov Komisije.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat)

razsodilo:

1. **Dopisa Komisije BUDG/DGA/C4/BM/s746396 z dne 24. junija 2011 in BUDG/DGA/C4/BM/s812886 z dne 8. julija 2011 se razglasita za nična v delu, v katerem je Komisija od družbe Elf Aquitaine SA zahtevala plačilo zamudnih obresti v višini 31 312 114,58 EUR, za plačilo katerih je družba Total SA solidarno odgovorna v višini 19 191 296,03 EUR.**

2. **V preostalem se tožba zavrne.**

3. **Komisija nosi dve petini stroškov družb Total in Elf Aquitaine in tri petine svojih stroškov. Družbi Total in Elf Aquitaine nosita tri petine svojih stroškov in dve petini stroškov Komisije.**

Prek Labucka Kreuschitz

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 29. aprila 2015.

Podpisi